

Oskygg varg livsfarligt – för vargen

Den 15 Mars sköts en varg i Gusselby i Örebro län efter beslut av Naturvårdsverket. Denna varg hade tidigare uppträtt extremt oskyggt inne i byn Vikersvik knappt tre mil därifrån. Under hela februari kom täta rapporter om synobservationer av varg i trakten. Två hundar angreps och skadades av varg nära bostaden. I november hade en hund dödats.

I slutet av månaden sågs vargen flera gånger om dagen inne bland husen, flera personer tog kort på den på nära håll. Personal från länsstyrelsen och viltskadecenter fanns på plats och gjorde upprepade skrämselförsök med knallskott och gummikulor under några dagar. Från söndagen den 2 Mars verkade det som om skrämselförsöken haft effekt och inga fler observationer gjordes i bebyggelsen. Länsstyrelsen avrådde Naturvårdsverket från att bevilja den skydds jakt som söktes. Man gjorde dock den reservationen att om problemen återkom, skulle man tillstyrka.

Veckan därpå kom rapporter om varg i Gusselby. Även här uppträdde den mycket oskyggt och man sköt på den med gummikulor. Den 13 mars gav Naturvårdsverket tillstånd till skydds jakt.

Observationer av flera vargar gjordes vid några tillfällen men det var endast en individ, vilken gick att identifiera på sin ljusa svans-tipp, som uppträdde oskyggt inne i byn.

YLVA LINDBERG

Foto: Sune Högberg, www.himlajorden.se

Den unga varghanne som under februari uppträdde oskyggt inne i bebyggelse i Örebro län, syns här den 23 februari i byn i Ramshyttan söder om Nora. Vargen dök upp vid fotografens hus som ligger alldeles intill Bergslagsleden. Den hade jagat upp husets katt i en tall som står 10 meter från huset. En av husets invånare lyckades inte skrämna iväg vargen, som lugnt stod kvar under tallen. När nästa person kom ut med kameran stod vargen kvar och de betraktade varandra någon minut på cirka 15 meters avstånd, innan vargen vände och lufsade in i skogen, där den så småningom sprang sin väg.

Tobias Gustavsson som arbetar med hundar och rovdjur kommenterar:

När vargen uppträdde som mest frekvent i Vikersvik skrev tidningarna om "vargterrorn" i Vikersbygden och även jag fick uppfattningen att det nog var ganska dramatiskt. Jag kontaktade rovdjursansvarige Kjell Johansson på länsstyrelsen som berättade att stämningen faktiskt var ganska lugn men att det var en minst sagt oskygg varg som drabbat Vikersvik.

Efter att länsstyrelsens personal i början av mars hade arbetat under flera dygn i sträck utan uppehåll med att försöka störa vargen så mycket som möjligt, gjordes bedömningen att vargen troligen hade lämnat området. Skrämselförsöken verkade ha gett resultat.

PROBLEMET MED SKRÄMSELINSATSER är ofta att djuret i fråga, även om det uppträder relativt oskyggt, ändå är så pass skyggt att det inte exponerar sig så mycket att en effektiv inlärning kan ske. Ett annat problem är att det för oss människor är självklart att vargar ska undvika mänsklig bebyggelse. Men det finns ingen biologisk anledning för en varg att vara rädd för hus. Det ska möjligen vara lukten av människor, men om ingen män-

niska syns till så uppfattas kanske byggnader som vilket annat fysiskt objekt som helst. Om man som ung varg dessutom kan hitta lättåtkomlig föda som katter och talgballar ökar ju självfallet motivationen att uppehålla sig i den miljön. Det är orimligt att kalla det för ett onaturligt beteende. Det betyder heller inte att vargen i och med det har blivit farligare för människor. Om det är ett för oss acceptabelt beteende är en helt annan sak.

Vargen i Vikersvik var ovanlig av den anledningen att den faktiskt exponerade sig väldigt mycket, vilket möjliggjorde många skrämselförsök. Risken för fenomenet "overshadowing" är uppenbart. Det innebär att vargen kan ha associerat obehaget med platsen snarare än generellt med hus och människor. Hur associerar man till något som man inte lägger speciellt mycket märke till, som hus, när man passerar sommarstugor, ödetorp och annan bebyggelse dagligen?

DET RÄDDE INGEN panik i Vikersvik. Utan bybornas vilja att rapportera sina iakttagelser hade man aldrig fått så många tillfällen att skrämna den. Folk engagerade sig verkligen.

Medias bild var väsentligt annorlunda. Om vargvänner och vargkritiker baserar sina åsikter endast på vad som står att läsa i tidningarna kommer det oundvikligen att resultera i att klyftorna blir större. "Vargmotståndarna" är snabba att begära skydds jakt när en varg visar sig och "vargvännerna" lika snabba på att motsätta sig skydds jakt.

Länsstyrelsen i Örebro visade att rovdjursförvaltningen inte behöver präglas av beslutsångest. Rovdjursansvarige Kjell Johansson agerade föredömligt. Han var lugn och saklig, vilket ingav stort förtroende i de intervjuer han gav och hans uppträdande på plats kan ha haft stor inverkan på byborna som drabbats. Länsstyrelsen gav skrämselförsöken en ordentlig chans att verka. Det gavs inga dubbla budskap. I stället framgick det klart och tydligt att den här vargen skulle skrämmas innan någon skydds jakt kom på tal.

Till sist sköts vargen någon vecka senare några mil därifrån. I detta fall gjorde ansvarig myndighet faktiskt vad man kunde och jag hoppas att man agerar på samma sätt om situationen skulle uppstå igen.

TOBIAS GUSTAVSSON